

ZA JÚLIUSOM STRINKOM (1928 - 1997)

So zármutkom v srdci sme obdržali správu o úmrtí riaditeľa nášho ústavu v rokoch 1990-1994 PhDr. Júliusa Strinku, CSc. Jeho odchod pre tých, ktorí boli v jeho blízkosti neprišiel úplne neočakávane, hovoril o tejto možnosti s jemu vlastnou otvorenosťou. Napriek tomu nás správa o jeho úmrtí bolestivo prekvapila, lebo človek dúfa, že to, čo hrozí, predsa len nehrozí okamžite. Odišiel predčasne. Mal ešte predsavzatia a nenaplnené túžby.

Život Júliusa Strinku citeľne poznačili zlomové historické udalosti. To preto, lebo mal svoje názory a stál si za nimi. Niektorí z nás ho poznali od jeho začiatkov vo Filozofickom ústave, ktorý musel z politických dôvodov opustiť po roku 1968, no väčšina z nás ho poznala od roku 1990, kedy sa doň vrátil a bol zvolený za jeho riaditeľa.

Július Strinka prežil viacero životov, jeho život nebol lineárnym vinutím, ale krivkou zostupov a vzostupov: on sám sa však nekrivil. Mal život do roku 1968, život v disente, život vo Filozofickom ústave a život v helsinskom výbore. To, čo vo všetkých týchto životoch zostávalo nezmenené, bola identita a opravdivosť jeho osobnosti. Bol zainteresovaným, premýšľavým a bytostne angažovaným človekom. Mal svoju filozofiu: osobnú i odbornú. Obe kotvili v potrebe byť človekom aktívnym, angažovaným, a svoje názory vyslovujúcim. Prechovával v sebe naniekto nadanie napádaných a naprávať nepravosť. Vedel reagovať aj prchko. Na druhej strane sa však vždy snažil utvoriť si komplexnú mienku o veciach a nerozhodoval sa ľahko. Viedla ho snaha nikoho nepoškodiť, nikomu neublížiť.

Oceňoval filozofické slovo, text, ktorý bol napísaný rozumom i srdcom. Zaujímala ho problematika transformačného procesu, viedol výskumný projekt zameraný naň a pod jeho vedením vznikla i kolektívna monografia *Hľadanie demokracie*. Rovnaký význam však pripisoval živým slovám, slovám určeným širšej verejnosti prostredníctvom médií. A verejnosť ho pozná najviac práve ako takého: ako človeka, ktorý dvíhal svoj hlas na obranu nespravodlivo postihnutých a krivo obvinených. Činnosť v helsinskom výbore ho bytostne naplňala. Jeho poznávací záujem nepodnecovali abstrakcie a teórie. Bol motivovaný sociálnou citlivosťou a vnímavosťou, živil sa kontaktom s aktuálnym dňaním v spoločnosti. Spoznal kľúčovosť ľudských práv a slobôd v transformačnom procese. Bol priateľom diskusií a bol presvedčený o nezastupiteľnosti diskusie v procese poznania. Inicioval preto viacero konferencií s medzinárodnou účasťou na témy, ktoré mali vzťah k aktuálnej súčasnosti. Osobitne uvádzam veľmi podnetné stretnutie v Smoleniciach v roku 1991 nazvané *Národy, národnosti a etnické skupiny v demokratickej spoločnosti*. Podnietil založenie nového výskumného programu ústavu, zameraného na dejiny nezávislého myslenia na Slovensku v rokoch 1948-1989.

Filozofický ústav v ňom stráca jedného zo svojich najstarších spolupracovníkov a pamätníkov, človeka, ktorý v ňom mal svoj duchovný domov, áno, ktorý ho mal rád, a to bolo vidieť i počuť. Nikdy neváhal vystúpiť na jeho obranu, na čo mal počas svojho funkčného obdobia dosť príležitostí. Patrí mu za to vďaka a uznanie.

Július Strinka nás opustil, v našich spomienkach však žije naďalej. Poznali sme ho ako človeka otvoreného, tolerantného a charakterného.

Tibor Pichler